

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
«Ρυθμίσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την
αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό του αγροτικού τομέα»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Άρθρο 1

Εθνική Επιτροπή Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης

Η παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 4384/2016 (Α΄ 78) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. α) Συνιστάται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων επιτροπή με την ονομασία «Εθνική Επιτροπή Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης», έργο της οποίας είναι η έγκριση του σχεδίου επιλογής των εκμεταλλεύσεων του Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης (ΔΙΓΕΛΠ) του άρθρου 5α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1217/2009 του Συμβουλίου (ΕΕ L 328, 15.12.2009, σ. 27) και η σύνταξη της έκθεσης εκτέλεσής του.

Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και μετά από εισήγηση της αρμόδιας αρχής της περ. β΄, καθορίζονται η συγκρότηση, η θητεία και κάθε ειδικότερο ζήτημα σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας της Επιτροπής.

β) Το Τμήμα του Δικτύου Γεωργικής Λογιστικής Πληροφόρησης της Διεύθυνσης Αγροτικής Πολιτικής, Τεκμηρίωσης και Διεθνών Σχέσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων ορίζεται ως:

βα) Η αρμόδια αρχή για τη συγκέντρωση και τη διασταύρωση όλων των δεδομένων που απαιτούνται για την εκτίμηση των τυπικών αποδόσεων φυτικής και ζωικής παραγωγής, την εκτίμηση και διαβίβαση των τυπικών αποδόσεων στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή και στη Eurostat και την υλοποίηση της τυπολογίας γεωργικών εκμεταλλεύσεων, σύμφωνα με το άρθρο 5β του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1217/2009.

ββ) Το όργανο - σύνδεσμος της παρ. 1 του άρθρου 7 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1217/2009.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται:

γα) Το σχέδιο κατανομής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων στη χώρα, οι αρμόδιες αρχές, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες εφαρμογής για τη λειτουργία του ΔΙΓΕΛΠ.

γβ) Η οριστικοποίηση της κατανομής των γεωργικών εκμεταλλεύσεων της υποπερ. αα΄ και το ύψος της κατ΄ έτος κατ΄ αποκοπή αμοιβής στους γεωργούς για την παροχή στοιχείων στο ΔΙΓΕΛΠ, εντός των ορίων των πιστώσεων που έχουν εγκριθεί με την απόφαση της περ. δ΄.

γγ) Οι αρμόδιες αρχές, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες εφαρμογής, καθώς και το ύψος της κατ΄ έτος κατ΄ αποκοπή αμοιβής στους γεωργούς για τη διενέργεια προσανατολισμένων δειγματοληψιών σε εθνικό επίπεδο, για συγκεκριμένα γεωργικά προϊόντα ή και σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά, που διενεργούνται στα πρότυπα του ΔΙΓΕΛΠ.

γδ) Οι αρμόδιες αρχές, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες εφαρμογής, καθώς και το ύψος της κατ΄ έτος κατ΄ αποκοπή αμοιβής στους γεωργούς για την εκτίμηση των τυπικών αποδόσεων φυτικής και ζωικής παραγωγής ή και την υλοποίηση της τυπολογίας γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

δ) Με κοινή απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού εγκρίνονται το ύψος της δαπάνης, η διάθεση και η

κατανομή των πιστώσεων, η διαδικασία και οι λεπτομέρειες εφαρμογής που αφορούν στη χρηματοδότηση: δα) του ΔΙΓΕΛΠ, δβ) των προσανατολισμένων δειγματοληψιών και δγ) της εκτίμησης των τυπικών αποδόσεων φυτικής και ζωικής παραγωγής ή/και της υλοποίησης της τυπολογίας γεωργικών εκμεταλλεύσεων.».

Άρθρο 2

Έγχειρες βελτιώσεις

1. Στο τέλος της περ. α' της παρ. 4 του άρθρου 2 του ν. 414/1976 (Α' 24) προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Η διάθεση των αναγκαίων πιστώσεων και η έγκριση πραγματοποίησης των δαπανών που βαρύνουν τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων σύμφωνα με την παρ. 1 και την περ. α της παρ. 2 δύναται να ενεργείται και από τον προϋπολογισμό της οικείας Περιφέρειας που εποπτεύει τον Οργανισμό Εγγείων Βελτιώσεων στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκουν τα εγχειροβελτιωτικά έργα, με απόφαση του Περιφερειάρχη μετά από σύμφωνη γνώμη του οικείου Περιφερειακού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Εγχειροβελτιωτικών Έργων».

2. Η περ. α' της παρ. 4 του άρθρου 46 του ν. 4456/2017 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. α) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά από σύμφωνη γνώμη του Κεντρικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Εγχειροβελτιωτικών Έργων (ΚΓΣΕΕ) και του οικείου Δημοτικού Συμβουλίου, μπορεί να μεταβιβάζονται σε δήμους, όταν δεν είναι δυνατή ή σκόπιμη η σύσταση ΟΕΒ, οι αρμοδιότητες διοίκησης, λειτουργίας και συντήρησης των εγχειροβελτιωτικών έργων Α' και Β' τάξης που κατασκευάζονται ή έχουν κατασκευαστεί από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου ρυθμίζεται και κάθε θέμα σχετικό με τη μεταβίβαση. Για την παρακολούθηση και εφαρμογή της διαδικασίας μεταβίβασης συνιστάται στην οικεία Περιφέρεια, πενταμελής επιτροπή, η οποία συγκροτείται από τους παρακάτω υπαλλήλους με τους αναπληρωτές τους: αα) Τρεις υπαλλήλους της οικείας Περιφέρειας, εξειδικευμένους στα θέματα εγγείων βελτιώσεων. Κατά προτίμηση ορίζονται υπάλληλοι των κλάδων ΠΕ ή ΤΕ Γεωπονικού, ΠΕ ή ΤΕ Γεωλόγων και ΠΕ ή ΤΕ Μηχανικών αντίστοιχα. αβ) Έναν υπάλληλο πτυχιούχο ιδρύματος πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης της οικείας Περιφερειακής Ενότητας, κατά προτίμηση του κλάδου ΠΕ ή ΤΕ Γεωπονικού και αγ) έναν υπάλληλο του οικείου δήμου, κατά προτίμηση των κλάδων ΠΕ ή ΤΕ Μηχανικών.».

Άρθρο 3

Τεχνική Γνωμοδοτική Επιτροπή Λιπασμάτων

1. Το στοιχείο εε' της υποπερ. α' της περ. Β' της παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 1565/1985 (Α' 164) αντικαθίσταται ως εξής:

«εε) Αν το προϊόν περιέχει πρώτες ύλες από αστικά ή βιομηχανικά απόβλητα να αναγράφεται η ένδειξη: «Το προϊόν περιέχει πρώτες ύλες από αστικά ή βιομηχανικά απόβλητα.»

2. Το άρθρο 7 του ν. 1565/1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 7

Τεχνική γνωμοδοτική επιτροπή λιπασμάτων

1. Συνιστάται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων οκταμελής Τεχνική Γνωμοδοτική Επιτροπή Λιπασμάτων (ΤΕ.Γ.Ε.Λ.) που αποτελείται από:

α) Τον προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ως πρόεδρο, με τον αναπληρωτή του.

β) Τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με τον αναπληρωτή του.

γ) Έναν εκπρόσωπο του Γενικού Χημείου του Κράτους, ο οποίος υποδεικνύεται από τον Διοικητή της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων, με τον αναπληρωτή του.

δ) Έναν εκπρόσωπο της Διεύθυνσης Θεσμικών Ρυθμίσεων Εμπορίου της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ο οποίος υποδεικνύεται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, με τον αναπληρωτή του.

ε) Ένα μέλος Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού Ανώτατου Εκπαιδευτικού Ιδρύματος της χώρας, συναφούς γνωστικού αντικείμενου, ο οποίος ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με τον αναπληρωτή του.

στ) Έναν εκπρόσωπο του Ελληνικού Γεωργικού Οργανισμού - ΔΗΜΗΤΡΑ (ΕΛ.Γ.Ο. - ΔΗΜΗΤΡΑ), συναφούς γνωστικού αντικείμενου, ο οποίος υποδεικνύεται από τον ΕΛ.Γ.Ο. – ΔΗΜΗΤΡΑ, με τον αναπληρωτή του.

ζ) Έναν εκπρόσωπο του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου, συναφούς γνωστικού αντικείμενου, ο οποίος υποδεικνύεται από το Ινστιτούτο αυτό, με τον αναπληρωτή του.

η) Έναν εκπρόσωπο του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.), ο οποίος υποδεικνύεται από το ΓΕΩΤ.Ε.Ε., με τον αναπληρωτή του.

2. Χρέη γραμματέα εκτελεί υπάλληλος της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ο οποίος αναπληρώνεται από υπάλληλο της ίδιας Διεύθυνσης.

3. Η ΤΕ.Γ.Ε.Λ. συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η θητεία των μελών της είναι διετής.

4. Η ΤΕ.Γ.Ε.Λ. γνωμοδοτεί για κάθε θέμα που ορίζεται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου, καθώς και για κάθε άλλο θέμα σχετικό με τα λιπάσματα που παραπέμπει σε αυτή ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

5. Εισηγητής της ΤΕ.Γ.Ε.Λ., χωρίς δικαίωμα ψήφου, ορίζεται ο προϊστάμενος του Τμήματος Λιπασμάτων και Εδαφολογίας της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Κλιματικής Αλλαγής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

6. Με αποφάσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να συνιστώνται ομάδες εργασίας, ειδικές ανά αντικείμενο, για τη μελέτη και επεξεργασία θεμάτων σχετικών με τα λιπάσματα. Τα πορίσματα των ομάδων εργασίας υποβάλλονται στην ΤΕ.Γ.Ε.Λ. για διευκόλυνση του έργου της.

7. Κατά τα λοιπά, για τη συγκρότηση, τη λειτουργία, τις συνεδριάσεις και τις αποφάσεις της ΤΕ.Γ.Ε.Λ. εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2690/1999 (Α' 45).».

3. Η παρ. 8 του άρθρου 11 του ν. 1565/1985 αντικαθίσταται ως εξής:

«8. Κατά της απόφασης επιβολής διοικητικού προστίμου της παρ. 7, ο ενδιαφερόμενος μπορεί να καταθέσει ένσταση στην αρμόδια υπηρεσία που την εξέδωσε, μέσα σε προθεσμία είκοσι (20) ημερών από την επίδοσή της. Η αρμόδια υπηρεσία αποφασίζει την ακύρωση, εν όλω ή εν μέρει, ή την τροποποίηση της απόφασης ή την απόρριψη της ένστασης, μετά από εισήγηση της ΤΕ.Γ.Ε.Λ., η οποία εξετάζει τη νομιμότητα και την ουσία της απόφασης επιβολής προστίμου. Η απόφαση επί της ένστασης γνωστοποιείται στον ενιστάμενο μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την άσκησή της και κατά αυτής ο ενδιαφερόμενος μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής

Δικονομίας. Αντίγραφο της προσφυγής κοινοποιείται από τον προσφεύγοντα στο αρμόδιο όργανο επιβολής του προστίμου.».

Άρθρο 4

Προστασία αγροτικού φυσικού κεφαλαίου

1. Το δεύτερο εδάφιο της περ. β' της παρ. 3 του άρθρου 17 του ν. 3937/2011 (Α' 60) αντικαθίσταται ως εξής:

«Το έργο της απογραφής αναλαμβάνει η Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η οποία μπορεί να συνάπτει συμβάσεις με φορείς με εγνωσμένη εμπειρία και γνώση στο αντικείμενο, ιδίως με ακαδημαϊκά ιδρύματα, ερευνητικά ιδρύματα, επιστημονικές εταιρείες ή φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών που διαθέτουν αποδεδειγμένη εμπειρία, τεχνογνωσία και επάρκεια για την επιστημονική τεκμηρίωση θεματικών ενοτήτων της απογραφής.».

2. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του τυχόν συναρμόδιου Υπουργού, ορίζονται τα μέτρα για την προστασία και προαγωγή των δικαιωμάτων των γεωργών, οι όροι και οι προϋποθέσεις για την πραγμάτωσή τους και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή του άρθρου 9 της Διεθνούς Συνθήκης σχετικά με τους φυτογενετικούς πόρους για τη διατροφή και τη γεωργία που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 3165/2003 (Α' 177). Στα θέματα αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται ο ορισμός αρμοδίων αρχών, η σύσταση και συγκρότηση συλλογικών οργάνων, ο καθορισμός αρμοδιοτήτων και διοικητικών διαδικασιών και η θέσπιση διοικητικών κυρώσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΑΣ – ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ

Άρθρο 5

Πολλαπλασιαστικό υλικό

Το άρθρο 2Α του ν. 4139/2013 (Α' 74) τροποποιείται ως εξής:

α) Η παρ. 4 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υγείας, Δικαιοσύνης, Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται περαιτέρω όροι και προϋποθέσεις που αφορούν ιδίως στη χορήγηση της έγκρισης, την υποβολή επιπλέον δικαιολογητικών, το ύψος του παραβόλου, τις προδιαγραφές φύλαξης και ασφάλειας των περιοχών καλλιέργειας, των σημείων αποθήκευσης και των μεταποιητικών μονάδων, τις διαδικασίες μεταφοράς, το χρονικό όριο φύλαξης και αποθήκευσης που δεν μπορεί να υπερβαίνει τα πέντε (5) έτη, τον τρόπο έγκρισης εισαγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών κάνναβης του είδους *Cannabis Sativa L* περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% για ιατρικούς σκοπούς από τρίτες χώρες ή κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη διαδικασία ελέγχου για την τήρηση των όρων και προϋποθέσεων παροχής έγκρισης, τη διαδικασία των τακτικών και έκτακτων ελέγχων για τη συνέχιση της πλήρωσης των όρων και προϋποθέσεων παροχής της έγκρισης σε οποιοδήποτε στάδιο της καλλιεργητικής και μεταποιητικής διαδικασίας, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.».

β) Η παρ. 7 αντικαθίσταται ως εξής:

«7. Για την εισαγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% για ιατρικούς σκοπούς, καθώς και για την εξαγωγή τελικών προϊόντων φαρμακευτικής κάνναβης των ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% αρκεί η έγκριση της παρ. 2. Η εισαγωγή, διάθεση και εξαγωγή πρώτων υλών και ουσιών, καθώς και η διάθεση και εξαγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού ποικιλιών κάνναβης του είδους Cannabis Sativa L περιεκτικότητας σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) άνω του 0,2% απαγορεύεται.».

Άρθρο 6

Εισαγωγές και εξαγωγές φυτικών προϊόντων

Στο άρθρο 13 του ν. 4036/2012 (Α' 8), προστίθεται παρ. 10 ως εξής:

«10. Στην έννοια της εισαγωγής ή εξαγωγής φυτικών προϊόντων ή προϊόντων πρώτης μεταποίησης της παρ. 1, περιλαμβάνεται η εισαγωγή ή εξαγωγή προϊόντων τόσο από ή προς άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, όσο και από ή προς τρίτες χώρες εκτός ΕΕ. Οι διατάξεις της παρούσας ισχύουν και για την έννοια της εισαγωγής ή εξαγωγής φυτικών προϊόντων της παρ. 1 του άρθρου 14.».

Άρθρο 7

Καλλιέργεια βιομηχανικής κάνναβης

Τα τέσσερα τελευταία εδάφια της παρ. 3 του άρθρου 1 του ν. 4139/2013 (Α' 74) αντικαθίστανται ως εξής:

«Αν, κατά τον έλεγχο της συγκομιδής εγκεκριμένου καλλιεργητή βιομηχανικής κάνναβης διαπιστώνεται ότι η περιεκτικότητα της καλλιέργειας και των ακατέργαστων προϊόντων της σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) υπερβαίνει το όριο του 0,2%, αλλά δεν επεκτείνεται πέραν του ορίου του 0,6%, ο προϊστάμενος της Αρχής που διεξήγαγε τον έλεγχο ενημερώνει τον κατά τόπο αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών και η καλλιέργεια καταστρέφεται με έξοδα του καλλιεργητή, παρουσία των ελεγκτικών αρχών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οι οποίες δύνανται να καλέσουν και την Ελληνική Αστυνομία. Στην περίπτωση υπέρβασης του 0,6% σε τετραϋδροκανναβινόλη (THC) ασκείται αυτεπάγγελτα ποινική δίωξη σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.».

Άρθρο 8

Κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις

1. Η προθεσμία έκδοσης άδειας εγκατάστασης των κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων όλων των κατηγοριών της παρ. 1 του άρθρου 2 του ν. 4056/2012 (Α' 52), η οποία προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 4056/2012, παρατείνεται έως τις 31.12.2020. Όπου στις διατάξεις των παρ. 1 και 4 του άρθρου 14 του ν. 4056/2012 αναφέρεται η αρχική προθεσμία των τριών (3) ετών, νοείται η προθεσμία που λήγει στις 31.12.2020.

2. Η παρ. 3 του άρθρου 17α του ν. 4056/2012, όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4351/2015 (Α' 164) και η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 15 του ν. 4587/2018 (Α' 218), αντικαθίσταται ως εξής:

«3. α) Όσες κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις λειτουργούσαν εντός ή πλησίον κατοικημένων περιοχών, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παρ. 2 και εφόσον επιθυμούν να συνεχίσουν

τη λειτουργία τους, υποχρεούνται να υποβάλουν αίτημα στην οικεία Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) μέχρι τις 31.12.2020. Έως την ημερομηνία αυτή αναστέλλεται η ισχύς των διοικητικών πράξεων που εκδόθηκαν αλλά δεν εκτελέστηκαν και διατάσσουν τη διακοπή λειτουργίας, την αποβολή, την κατεδάφιση ή την επιβολή προστίμου. Οι διοικητικές πράξεις του προηγούμενου εδαφίου ανακαλούνται οριστικά εφόσον εκδοθεί η άδεια διατήρησης της παρ. 2.

β) Η ισχύς της περ. α' αρχίζει από τις 30.6.2019.».

Άρθρο 9

Εθνικό ηλεκτρονικό μελισσοκομικό μητρώο - Ατομική μελισσοκομική ταυτότητα

1. α) Στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) αναπτύσσεται και λειτουργεί πληροφοριακή βάση δεδομένων με την ονομασία «Εθνικό ηλεκτρονικό μελισσοκομικό μητρώο», η οποία έχει ως σκοπό την καθιέρωση ενιαίου συστήματος καταγραφής, απογραφής και ταυτοποίησης όλων των μελισσοκόμων και του μελισσοκομικού κεφαλαίου της χώρας.

β) Αρμόδιες αρχές για την ανάπτυξη και λειτουργία του εθνικού ηλεκτρονικού μελισσοκομικού μητρώου είναι η Διεύθυνση Συστημάτων Εκτροφής Ζώων και η Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης του ΥΠΑΑΤ. Για τις ανάγκες του εθνικού ηλεκτρονικού μελισσοκομικού μητρώου, οι ανωτέρω Διευθύνσεις συνεργάζονται με τις αρμόδιες αποκεντρωμένες υπηρεσίες του ΥΠΑΑΤ, τις κατά τόπους αρμόδιες υπηρεσίες των Περιφερειών της χώρας, τον Ελληνικό Γεωργικό Οργανισμό – Δήμητρα (ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ), τα καθ' ύλην αρμόδια εργαστήρια πανεπιστημιακών και ερευνητικών ιδρυμάτων και ινστιτούτων της χώρας και τους φορείς εκπροσώπησης του κλάδου της μελισσοκομίας.

2. Για όλους τους μελισσοκόμους της χώρας, φυσικά ή/και νομικά πρόσωπα, καθιερώνεται υποχρεωτικά ατομική μελισσοκομική ταυτότητα, τα στοιχεία της οποίας τηρούνται σε έντυπη ή ηλεκτρονική – ψηφιακή μορφή και είναι σε πλήρη συμφωνία με τα δεδομένα του εθνικού ηλεκτρονικού μελισσοκομικού μητρώου της παρ. 1. Η ατομική μελισσοκομική ταυτότητα αποτελεί πλήρη απόδειξη των ανωτέρω στοιχείων.

3. α) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι διαδικασίες για την ανάπτυξη, οργάνωση και λειτουργία του εθνικού ηλεκτρονικού μελισσοκομικού μητρώου, οι αρμόδιες αρχές και οι προϋποθέσεις εγγραφής, διαγραφής και ενημέρωσής του, ο τύπος και το περιεχόμενο του μητρώου, η διασύνδεσή του με μητρώα άλλων υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η διενέργεια ελέγχων, οι κυρώσεις και η διαδικασία επιβολής τους, οι αρμόδιες αρχές ή τα όργανα για την εξέταση ενστάσεων επιβολής κυρώσεων και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρ. 1.

β) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται ο τύπος της ατομικής μελισσοκομικής ταυτότητας, τα στοιχεία που αυτή περιέχει, η μορφή τήρησης των στοιχείων αυτών, οι αρμόδιες αρχές και οι διαδικασίες έκδοσης, ανανέωσης, ενημέρωσης και διασύνδεσής της με το εθνικό ηλεκτρονικό μελισσοκομικό μητρώο ή μητρώα άλλων υπηρεσιών του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, η διενέργεια ελέγχων, οι κυρώσεις και η διαδικασία επιβολής τους, οι αρμόδιες αρχές ή τα όργανα για την εξέταση ενστάσεων επιβολής κυρώσεων και κάθε σχετικό θέμα για την εφαρμογή της παρ. 2.

4. Μέχρι την έκδοση και έναρξη ισχύος των υπουργικών αποφάσεων της παρ. 3 εξακολουθεί να ισχύει η υπ' αρ. 370910/14-5-2001 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας (Β' 642).

Άρθρο 10

Έλεγχοι ζωικής παραγωγής

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 94 του ν. 2127/1993 (Α' 48) προστίθεται περ. θ' ως εξής:
«θ) Ο έλεγχος της δήλωσης ισοζυγίων αβγών κατανάλωσης.».
2. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι υποχρεώσεις των παραγωγών και των εμπόρων αβγών κατανάλωσης, στο πλαίσιο και των προτύπων εμπορίας για τα αβγά κατανάλωσης της κοινής οργάνωσης αγοράς αγροτικών προϊόντων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ισχύουν κάθε φορά, για την τήρηση ισοζυγίων αβγών και τη διαδικτυακή σύνδεση των επιχειρήσεων παραγωγής, συλλογής/συσκευασίας και εμπορίας αβγών στην εφαρμογή «ΑΡΤΕΜΙΣ», οι διενεργούμενοι έλεγχοι τήρησης των υποχρεώσεων, οι διοικητικές κυρώσεις και η διαδικασία επιβολής τους, η σύσταση και συγκρότηση συλλογικών οργάνων για την επιβολή ή και την εξέταση ενστάσεων κατά των αποφάσεων επιβολής κυρώσεων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τον έλεγχο της αγοράς αβγών κατανάλωσης, των θεμιτών εμπορικών πρακτικών, της ιχνηλασιμότητας και της παραπλάνησης του καταναλωτή.».

Άρθρο 11

Διαχειριστικά σχέδια βόσκησης

1. Στο τέλος της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν. 4351/2015 (Α' 164) προστίθενται εδάφια ως εξής:
«Σε περίπτωση αδυναμίας σύναψης σύμβασης ή λύσης των ανωτέρω συμβάσεων για οποιονδήποτε λόγο, την ευθύνη εκπόνησης διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης δύναται να αναλάβει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Η έγκριση των σχεδίων σε αυτή την περίπτωση γίνεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μετά από γνώμη της αρμόδιας Δασικής Αρχής και της αρμόδιας Διεύθυνσης της Περιφέρειας.».
2. Στο τέλος του άρθρου 5 του ν. 4351/2015 προστίθεται εδάφιο ως εξής:
«Στην περίπτωση εκπόνησης των σχεδίων βόσκησης από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων τα ποσά που έχουν εισπραχθεί από τις Περιφέρειες για τον σκοπό αυτό μέχρι την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης, καθώς και τα ποσά που έχουν εισπραχθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 4 της υπουργικής απόφασης υπ' αρ. 915/69142/2018 (Β' 1812) αποδίδονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μέσω των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού. Η διαδικασία της απόδοσης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια για την εφαρμογή της παρούσας καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων».
3. Η παρ. 1 του άρθρου 8 του ν. 4351/2015 αντικαθίσταται ως εξής:
«1. Με τις αποφάσεις έγκρισης των διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης που εκδίδονται από τον Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης ή τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 3, γίνεται και η αποτύπωση των αντίστοιχων βοσκήσιμων γαιών.».
4. α) Η περ. α' του άρθρου 9 του ν. 4351/2015 αντικαθίσταται ως εξής:
«α) υπάλληλοι της Περιφέρειας ή των οικείων Περιφερειακών Ενοτήτων ή του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,».
- β) Στο τέλος του άρθρου 9 του ν. 4351/2015 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Σε περίπτωση που το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων αναλαμβάνει την ευθύνη εκπόνησης διαχειριστικών σχεδίων βόσκησης, η ανωτέρω επιτροπή ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ **ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΑΛΙΕΙΑΣ - ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ**

Άρθρο 12

Αλιευτικές ρυθμίσεις

1. Η παρ. 5 του άρθρου 10 του ν.δ. 420/1970 (Α΄ 27), αντικαθίσταται ως εξής:

«5. Αν υπάρχει κίνδυνος μείωσης ή καταστροφής των ιχθυοαποθεμάτων και ιδιαίτερα του γόνου των ψαριών, ή άλλων υδρόβιων οργανισμών ή κίνδυνος γενικότερης διαταραχής του υδάτινου οικολογικού συστήματος ή για λόγους ρύθμισης της αλιείας, μπορεί με αποφάσεις του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, που εκδίδονται ύστερα από γνώμη του Συμβουλίου Αλιείας και δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, να επιβάλλονται για χρονική περίοδο μέχρι ένα (1) έτος ειδικά ή πρόσθετα περιοριστικά της αλιείας μέτρα σε σχέση με τις ρυθμίσεις που προβλέπονται από τα διατάγματα που εκδόθηκαν ή εκδίδονται σύμφωνα με την παρ. 1. Με τις αποφάσεις αυτές μπορεί να απαγορευθεί η αλιεία σε ορισμένη απόσταση από τις ακτές ή σε ορισμένο βάθος υδάτων, με ορισμένους τύπους σκαφών ή ορισμένα εργαλεία, ή η αλιεία ορισμένων ειδών, μεγεθών και ποσοτήτων αλιευμάτων σε μια ή περισσότερες θαλάσσιες λιμνοθαλάσσιες, λίμνιες και ποτάμιες περιοχές. Η ισχύς των μέτρων που έχουν ληφθεί με τις αποφάσεις αυτές, μπορεί να παραταθεί με όμοιες αποφάσεις μέχρι ένα (1) ακόμη έτος.».

2. α) Η περ. β΄ της παρ. 5 του άρθρου 14 του ν.δ. 420/1970, όπως η παράγραφος αυτή προστέθηκε με την παρ. 1 του άρθρου 59 του ν. 4235/2014 (Α΄ 32) και αντικαταστάθηκε με την παρ. 2 του άρθρου 32 του ν. 4597/2019 (Α΄ 35), καταργείται.

β) Η περ. γ΄ της παρ. 5 του άρθρου 14 του ν.δ. 420/1970 αντικαθίσταται ως εξής:

«γ) Η διοικητική κύρωση της αφαίρεσης άδειας επαγγελματικού αλιευτικού σκάφους που επιβλήθηκε με απόφαση που εκδόθηκε μέχρι την 31.12.2014 διαγράφεται, εφόσον έχει καταβληθεί από τον κυβερνήτη ή τον πλοιοκτήτη το επιβληθέν χρηματικό πρόστιμο ή το οφειλόμενο ποσό του χρηματικού προστίμου έχει υπαχθεί από τον πλοιοκτήτη σε ρύθμιση, η οποία τηρείται».

γ) Στο τέλος της παρ. 8 του άρθρου 14 του ν.δ. 420/1970 προστίθεται εδάφιο ως εξής:

«Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται ειδικότερα θέματα σχετικά με τη διαδικασία παρακολούθησης της πορείας αποπληρωμής και τη διαδικασία βεβαίωσης και είσπραξης των χρηματικών προστίμων που προβλέπονται στην παρ. 5.».

3. Το από 23-3/8-4-1953 β.δ. (Α΄ 81), τροποποιείται ως εξής:

α) Η περ. β΄ της παρ. 3 του άρθρου 11 αντικαθίσταται ως εξής:

«β) Κατά τις ημέρες του Σαββάτου και της επομένης της πανσελήνου Κυριακής, από την ανατολή του ηλίου της συγκεκριμένης ημέρας μέχρι την ανατολή του ηλίου της επομένης ημέρας.».

β) Μετά το άρθρο 15 προστίθεται άρθρο 15Α ως εξής:

«Άρθρο 15Α

Οι απαγορεύσεις στη διενέργεια αλιείας με κυκλικά δίχτυα (γρι γρι) που προβλέπονται στην εθνική και ενωσιακή νομοθεσία αφορούν σε όλη την αλιευτική δραστηριότητα που συνδέεται με την αναζήτηση αλιευμάτων, τη ρίψη, την πόντιση και την ανάσυρση του συγκεκριμένου αλιευτικού εργαλείου και εφαρμόζονται στο σύνολο του εξοπλισμού που χρησιμοποιείται για τη διενέργεια αλιείας με αυτό.».

Άρθρο 13

Λειτουργία Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιέργειών (Π.Ο.Α.Υ.)

1. Στο άρθρο 6 του ν. 4282/2014 προστίθενται παρ. 4 και 5 ως εξής:

«4. Πριν την έκδοση της απόφασης της παρ. 1, με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μετά από εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Αγροτικών Υποθέσεων, εγκρίνεται ο κανονισμός λειτουργίας της Π.Ο.Α.Υ. που έχει χαρακτηριστεί και οριοθετηθεί με προεδρικό διάταγμα.

5. Για τις Π.Ο.Α.Υ. που έχουν χαρακτηριστεί και οριοθετηθεί με προεδρικό διάταγμα και για τις οποίες έχει ήδη εκδοθεί η απόφαση της παρ. 1, ο κανονισμός λειτουργίας εγκρίνεται σύμφωνα με την παρ. 4, μέσα σε προθεσμία έξι (6) μηνών από την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης. Εφόσον η προθεσμία του προηγούμενου εδαφίου παρέλθει άπρακτη, ο κανονισμός λειτουργίας θεωρείται σιωπηρώς εγκεκριμένος».

2. Το άρθρο 12 του ν. 4282/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 12

Είσπραξη και απόδοση μισθωμάτων

1. Το ετήσιο μίσθωμα για την εκμίσθωση των θαλάσσιων και λιμναίων υδάτινων εκτάσεων βεβαιώνεται και εισπράττεται από τον δήμο στα διοικητικά όρια του οποίου είναι εγκατεστημένη η μονάδα υδατοκαλλιέργειας, σύμφωνα με τον Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ν.δ. 356/1974, Α' 90).

2. α) Αν η περιοχή εγκατάστασης και λειτουργίας της μονάδας υδατοκαλλιέργειας δεν αποτελεί προστατευόμενη περιοχή του άρθρου 18 του ν. 1650/1986 (Α' 160) ή Π.Ο.Α.Υ., το μίσθωμα της παρ. 1 αποτελεί στο σύνολό του έσοδο του δήμου στα διοικητικά όρια του οποίου υπάγεται η περιοχή αυτή.

β) Αν η περιοχή εγκατάστασης και λειτουργίας της μονάδας υδατοκαλλιέργειας αποτελεί προστατευόμενη περιοχή του άρθρου 18 του ν. 1650/1986 για την οποία έχει συσταθεί φορέας διαχείρισης, ποσοστό 20% επί του μισθώματος της παρ. 1 αποδίδεται από τον δήμο που το εισπράττει στον φορέα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.

γ) Αν η περιοχή εγκατάστασης και λειτουργίας της μονάδας υδατοκαλλιέργειας, βρίσκεται εντός Π.Ο.Α.Υ., ποσοστό 20% επί του μισθώματος της παρ. 1 αποδίδεται από τον δήμο που το εισπράττει στον φορέα διαχείρισης της Π.Ο.Α.Υ..

δ) Αν η μονάδα υδατοκαλλιέργειας βρίσκεται εντός Π.Ο.Α.Υ. και εντός προστατευόμενης περιοχής του άρθρου 18 του ν. 1650/1986 για την οποία έχει συσταθεί φορέας διαχείρισης, ποσοστό 20% επί του μισθώματος της παρ. 1 αποδίδεται από τον δήμο που το εισπράττει στον φορέα διαχείρισης της Π.Ο.Α.Υ. και ποσοστό 20% επί του μισθώματος στον φορέα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής.

3. α) Αν η περιοχή εγκατάστασης και λειτουργίας της μονάδας υδατοκαλλιέργειας υπάγεται στα διοικητικά όρια δύο ή περισσότερων δήμων, η κατανομή για τον καθορισμό του

ποσοστού του μισθώματος που εισπράττει κάθε δήμος γίνεται με απόφαση του Συντονιστή της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σύμφωνα με τα ακόλουθα κριτήρια:

αα) το ποσοστό κάλυψης της υδάτινης έκτασης του δήμου και

αβ) την εξυπηρέτηση της μονάδας υδατοκαλλιέργειας από χερσαίες υποδομές που βρίσκονται στα διοικητικά όρια του δήμου.

β) Κάθε δήμος που εισπράττει μίσθωμα σύμφωνα με την περ. α', αποδίδει ποσοστό επί του μισθώματος αυτού σε φορείς διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών του άρθρου 18 του ν. 1650/1986 ή και Π.Ο.Α.Υ., σύμφωνα με την παρ. 2. Το ποσοστό που κάθε δήμος αποδίδει στους ανωτέρω φορείς διαχείρισης είναι ανάλογο του ποσοστού του μισθώματος που εισπράττει.

4. Η απόδοση από τους δήμους των ποσοστών επί των μισθωμάτων της παρ. 1 στους δικαιούχους φορείς διαχείρισης, σύμφωνα με τις παρ. 2 και 3, πραγματοποιείται αμελλητί και οι σχετικώς απαιτούμενες διαδικασίες εκκινούν αμέσως μετά την είσπραξη του μισθώματος.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Άρθρο 14

Κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα

1. Το άρθρο 10 του ν. 2538/1997 (Α' 242), όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 23 του ν. 3698/2008 (Α' 198), αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 10

Κυρώσεις

1. Δεν επιτρέπεται η συστέγαση καταστήματος χονδρικής πώλησης κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων χωρίς δικαίωμα εκτέλεσης κτηνιατρικής συνταγής με κατάστημα λιανικής πώλησης αυτών με δικαίωμα εκτέλεσης κτηνιατρικής συνταγής. Ομοίως, δεν επιτρέπεται η συστέγαση στον ίδιο χώρο καταστήματος χονδρικής ή λιανικής πώλησης κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων με οποιοδήποτε άλλο εμπορικό κατάστημα, κτηνιατρική κλινική, κτηνιατρείο, ενδιαίτημα ζώων και κατάστημα πώλησης ζώων.

2. Σε κάθε κατάστημα χονδρικής ή λιανικής πώλησης κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων χορηγείται μία και μόνο άδεια, με συγκεκριμένη γεωγραφική έδρα ανά την επικράτεια. Ο υπεύθυνος επιστήμονας του καταστήματος υποχρεούται να απασχολείται συνεχώς και με αυτοπρόσωπη παρουσία στο κατάστημα, ελέγχοντας την ορθή διάθεση των κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων.

3. Στους παραβάτες των διατάξεων των παρ. 1 και 2 επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από χίλια πεντακόσια (1.500) έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ και αφαιρείται η άδεια χονδρικής ή λιανικής πώλησης κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων μέχρι συμμορφώσεως σε αυτές. Σε περίπτωση παράβασης καθेमίας από τις παραπάνω διατάξεις περισσότερο από δύο (2) φορές επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ και ταυτόχρονα ανακαλείται οριστικά η σχετική άδεια.

4. Στους παραβάτες των διατάξεων των παρ. 1, 2, 3, 6, 8 και 9 και της περ. β' της παρ. 5 του άρθρου 7, καθώς και οποιασδήποτε άλλης σχετικής διάταξης αναφορικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις λειτουργίας των καταστημάτων λιανικής και χονδρικής πώλησης

κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από χίλια πεντακόσια (1.500) έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.

5. Σε όποιον πωλεί λιανικώς κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα και φαρμακούχες ζωοτροφές χωρίς την κτηνιατρική συνταγή που απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από χίλια πεντακόσια (1.500) έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.

6. Αν επαναληφθεί η παράβαση καθεμίας από τις διατάξεις των παρ. 4 και 5, τα πρόστιμα των παραγράφων αυτών διπλασιάζονται και η σχετική άδεια αφαιρείται για χρονικό διάστημα από πέντε (5) ημέρες έως έξι (6) μήνες. Ειδικά, αν επαναληφθεί η παράβαση καθεμίας από τις παραπάνω διατάξεις περισσότερο από δύο (2) φορές επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ και ταυτόχρονα ανακαλείται οριστικά η σχετική άδεια.

7. Σε κάθε αντιπρόσωπο ή εισαγωγέα ή κτηνίατρο ή φαρμακοποιό ή άλλο επιτηδευματία, ο οποίος εισάγει, αποθηκεύει ή διαθέτει με οποιονδήποτε τρόπο κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα χωρίς την άδεια κυκλοφορίας που απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία ή μετά τη λήξη ή ανάκληση αυτής ή μετά την ημερομηνία λήξης των παραπάνω προϊόντων, κατά παράβαση των διατάξεων και κανόνων καλής φύλαξης και διάθεσης, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ.

8. Σε όποιον διαθέτει με οποιονδήποτε τρόπο κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα και φαρμακούχες ζωοτροφές ή παράγει φαρμακούχες ζωοτροφές, εξαιρουμένων των εκτροφών παραγωγικών ζώων, χωρίς να διαθέτει την άδεια που απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία, επιβάλλεται το διοικητικό πρόστιμο της παρ. 7.

9. Σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης καθεμίας από τις διατάξεις των παρ. 7 και 8, τα πρόστιμα των παραγράφων αυτών διπλασιάζονται και η σχετική άδεια αφαιρείται για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως έξι (6) μήνες. Ειδικά, όποιος παραβιάζει καθεμία από τις ανωτέρω διατάξεις περισσότερο από δύο (2) φορές τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών και του επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από πέντε χιλιάδες (5.000) έως τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ. Αν υπάρξει καταδίκη για το ανωτέρω ποινικό αδίκημα, ανακαλείται οριστικά και η σχετική άδεια.

10. Τα πρόστιμα του παρόντος άρθρου επιβάλλονται με απόφαση:

α) του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), κατόπιν εισήγησης της Διεύθυνσης Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του ΥΠΑΑΤ, αν οι παραβάσεις διαπιστώνονται από υπαλλήλους των κτηνιατρικών αρχών των Περιφερειών και Περιφερειακών Ενοτήτων και δεν εμπόδιζαν στην αρμοδιότητα του Ε.Ο.Φ..

β) του Ε.Ο.Φ., αν οι παραβάσεις διαπιστώνονται από υπαλλήλους του.

Τα πρόστιμα αποτελούν έσοδα: α) κατά 50% του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας και κατά 50% των οικείων Περιφερειών και Περιφερειακών Ενοτήτων όταν οι παραβάσεις διαπιστώνονται από υπαλλήλους τους και β) κατά το 1/3 του Ταμείου Γεωργίας και Κτηνοτροφίας, κατά το 1/3 των οικείων Περιφερειών και Περιφερειακών Ενοτήτων και κατά το 1/3 του Ε.Ο.Φ. όταν οι παραβάσεις διαπιστώνονται από υπαλλήλους του Ε.Ο.Φ. και εισπράττονται σύμφωνα με τις διατάξεις περί δημοσίων εσόδων.

11. Η άσκηση προσφυγής κατά της απόφασης επιβολής προστίμου δεν αναστέλλει την εκτέλεση αυτής.

12. Το ύψος των προστίμων του παρόντος άρθρου αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

13. Η αφαίρεση και η ανάκληση της άδειας του παρόντος άρθρου ενεργείται με απόφαση της αρμόδιας αρχής που χορηγεί την άδεια. Η απόφαση αυτή επιδίδεται με απόδειξη στον κάτοχο της άδειας και κοινοποιείται στη Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του ΥΠΑΑΤ και στον Ε.Ο.Φ..

14. Κατά την επιμέτρηση των κυρώσεων του παρόντος άρθρου, λαμβάνονται υπόψη ιδίως η σοβαρότητα της παράβασης, η διάρκειά της, το μέγεθος της επιχείρησης και η ένταση του δόλου του υπαιτίου».

2. Το άρθρο 11 του ν. 2538/1997 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 11

Έλεγχοι εφαρμογής και τήρησης των διατάξεων πώλησης, διάθεσης και χρήσης των κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων

1. α) Κεντρική αρμόδια αρχή για την εφαρμογή των διατάξεων πώλησης, διάθεσης και χρήσης των κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακούχων ζωοτροφών, στα καταστήματα χονδρικής και λιανικής πώλησης κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων, κτηνιατρεία, κλινικές ζώων, κτηνιατρικά γραφεία παραγωγικών ζώων και στις εκτροφές, είναι η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του ΥΠΑΑΤ.

β) Αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο τήρησης των διατάξεων του παρόντος νόμου είναι οι κτηνιατρικές αρχές των Περιφερειών και Περιφερειακών Ενοτήτων ή και η αρμόδια υπηρεσία του Ε.Ο.Φ. για την περίπτωση παράνομης κυκλοφορίας κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακούχων ζωοτροφών.

2. Οι επίσημοι έλεγχοι διενεργούνται δειγματοληπτικά, βάσει ανάλυσης κινδύνου που καταρτίζει η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του ΥΠΑΑΤ, με ετήσια συχνότητα η οποία καθορίζεται ως εξής:

α) στα καταστήματα χονδρικής πώλησης κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων σε ποσοστό τουλάχιστον 50% του συνολικού αριθμού αυτών στην επικράτεια. Αν μετά από δύο συνεχόμενους ελέγχους σε ένα κατάστημα δεν διαπιστωθούν παραβάσεις τότε ο έλεγχος του συγκεκριμένου καταστήματος μπορεί να διενεργείται κάθε τρία χρόνια,

β) στα καταστήματα λιανικής πώλησης κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων και στα κτηνιατρικά γραφεία παραγωγικών ζώων σε ποσοστό τουλάχιστον 30% του συνολικού αριθμού αυτών στην επικράτεια,

γ) στα κτηνιατρεία και στις κλινικές ζώων σε ποσοστό τουλάχιστον 3% του συνολικού αριθμού αυτών στην επικράτεια,

δ) στις εκτροφές σε ποσοστό από 3-5% ανάλογα με το είδος ζώου και την κατηγορία της εκτροφής.

3. Μετά το πέρας του ελέγχου οι επιθεωρητές κτηνίατροι συντάσσουν έκθεση ελέγχου για τη συμμόρφωση ή για τις διαπιστωθείσες παραβάσεις. Η έκθεση ελέγχου συντάσσεται σε δύο (2) αντίγραφα, ένα (1) αντίγραφο κοινοποιείται στον ενδιαφερόμενο και ένα (1) τηρείται στο αρχείο της υπηρεσίας που διενήργησε τον έλεγχο.

Αν διαπιστωθούν παραβάσεις, φωτοαντίγραφα των εκθέσεων ελέγχου διαβιβάζονται στη Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του ΥΠΑΑΤ και κατά περίπτωση στην αρμόδια υπηρεσία του Ε.Ο.Φ. για τις από μέρους τους ενέργειες.

Τα αποτελέσματα των ελέγχων κάθε έτους υποβάλλονται στη Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του ΥΠΑΑΤ.

4. Η Διεύθυνση Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του ΥΠΑΑΤ τηρεί αρχείο με τα αποτελέσματα των ελέγχων και δύναται να προβαίνει με κλιμάκιά της σε ελέγχους για την εφαρμογή και τήρηση των διατάξεων του παρόντος.

5. Για την απόσυρση ή και την καταστροφή των κτηνιατρικών φαρμακευτικών προϊόντων και φαρμακούχων ζωοτροφών, τα οποία φέρουν επί της συσκευασίας τους ημερομηνία λήξης χρησιμοποιήσεώς τους και έχουν λήξει ή λήγουν εντός του τρέχοντος κάθε φορά α' ή β' εξαμήνου κάθε έτους, υπεύθυνοι είναι οι παραγωγοί, οι εισαγωγείς, οι αντιπρόσωποι και οι παρασκευαστές αυτών. Οι υπεύθυνοι υποχρεούνται να τα αποσύρουν από τα καταστήματα λιανικής και χονδρικής πώλησης, κτηνιατρεία, κλινικές ζώων και κτηνιατρικά γραφεία παραγωγικών ζώων έως την 30η Ιουνίου ή την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου έτους αντίστοιχα. Στους παραβάτες των ανωτέρω διατάξεων επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 10.

6. Τα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα και οι φαρμακούχες ζωοτροφές που διαπιστώνονται κατά τον έλεγχο:

α) να βρίσκονται σε χώρους άλλους πλην των επιτρεπόμενων από την ισχύουσα νομοθεσία, β) να μην διαθέτουν την απαιτούμενη άδεια κυκλοφορίας ή παραγωγής ή να διατίθενται μετά τη λήξη ή ανάκληση ή αναστολή αυτής,

γ) να διατίθενται μετά την ημερομηνία λήξης τους ή να έχουν αλλοιωθεί λόγω μη τήρησης των κανόνων καλής φύλαξης και διάθεσης,

κρίνονται ως ακατάλληλα και κατάσχονται από τους επιθεωρητές.

7. Η καταστροφή των κατασχεθέντων της παρ. 6, εξαιρουμένων αυτών που εντοπίζονται σε εκτροφές παραγωγικών ζώων, πραγματοποιείται με απόφαση του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Κτηνιατρικής του ΥΠΑΑΤ, κατόπιν εισήγησης της Διεύθυνσης Προστασίας των Ζώων, Φαρμάκων και Κτηνιατρικών Εφαρμογών του ΥΠΑΑΤ. Οι δαπάνες για τη διαχείριση και καταστροφή των κατασχεθέντων βαρύνουν τον κάτοχο της επιχείρησης όπου πραγματοποιήθηκε η κατάσχεση.

8. Για τη διαχείριση (αποθήκευση, μεταφορά και καταστροφή) των αποβλήτων που δημιουργούνται από τα αχρησιμοποίητα ή τα ληγμένα ή τα ακατάλληλα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα και φαρμακούχες ζωοτροφές εφαρμόζονται οι διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί στερεών ή επικίνδυνων αποβλήτων κατά περίπτωση.

9. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορούν να αναπροσαρμόζονται οι συχνότητες των επισήμων ελέγχων, να καθορίζονται οι λεπτομέρειες σχετικά με τις διαδικασίες ελέγχου, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου.».

3. Το άρθρο 22 του ν. 3698/2008 (Α' 198) αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Ανακαλείται η άδεια Κτηνιατρικών Γραφείων Παραγωγικών Ζώων, που λειτουργούν χωρίς τις προϋποθέσεις του άρθρου 19, μέχρι συμμορφώσεως σε αυτές και επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από πεντακόσια (500) έως τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ. Αν επαναληφθεί η παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου, το ανωτέρω πρόστιμο διπλασιάζεται και η σχετική άδεια αφαιρείται για χρονικό διάστημα από έναν (1) μήνα έως έξι (6) μήνες. Ειδικά, αν επαναληφθεί η παράβαση των παραπάνω διατάξεων περισσότερο από δύο (2) φορές, επιβάλλεται διοικητικό πρόστιμο από τρεις χιλιάδες (3.000) έως δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ και ταυτόχρονα ανακαλείται οριστικά η σχετική άδεια.

2. Οι διοικητικές κυρώσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 επιβάλλονται και εισπράττονται σύμφωνα με τις παρ. 10, 11, 12, 13 και 14 του άρθρου 10 του ν. 2538/1997 (Α' 242).».

4. Παραβάσεις που αφορούν στο άρθρο 10 του ν. 2538/1997 (Α' 242) και στο άρθρο 22 του ν. 3698/2008 (Α' 198), οι οποίες έχουν διαπιστωθεί και δεν έχει εκδοθεί απόφαση επιβολής κύρωσης πριν την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, εξετάζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των ανωτέρω άρθρων και επιβάλλονται οι διοικητικές και ποινικές κυρώσεις που προβλέπονται στα ίδια άρθρα, όπως αυτά τροποποιούνται με το παρόν άρθρο, εφόσον δεν προβλέπονταν για τις παραβάσεις αυτές ηπιότερες κυρώσεις από αυτές που προβλέπει το παρόν άρθρο.

Άρθρο 15

Σχολές Επαγγελματών Κρέατος – Εκδοροσφαγείς

1. Η παρ. 1α του άρθρου 18 του ν. 1790/1988 (Α' 134) αντικαθίσταται ως εξής:

«1α. α) Η αναγνώριση των δημόσιων ή ιδιωτικών σχολών και ιδρυμάτων της χώρας που είναι αντίστοιχα με τις σχολές επαγγελματών κρέατος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) πιστοποιείται με κοινή απόφαση του προϊσταμένου της αρμόδιας Γενικής Διεύθυνσης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων και του προϊσταμένου της Γενικής Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά από εισήγηση της Διεύθυνσης Έρευνας, Καινοτομίας και Εκπαίδευσης του ΥΠΑΑΤ και επιτόπιο έλεγχο από τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας του ίδιου Υπουργείου. Για την αναγνώριση, η ενδιαφερόμενη δημόσια ή ιδιωτική σχολή ή το ίδρυμα υποβάλλει προς τη Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας του ΥΠΑΑΤ αίτηση αναγνώρισης του περιεχομένου των σπουδών της/του, η οποία φέρει υπογραφή του νόμιμου εκπροσώπου αυτής/αυτού και σφραγίδα και η οποία συνοδεύεται από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

αα) πλήρη στοιχεία της σχολής ή του ιδρύματος (όπως επωνυμία, διακριτικό τίτλο, έδρα, τηλέφωνα επικοινωνίας και αριθμό ΓΕΜΗ),

αβ) αναλυτικό πρόγραμμα θεωρητικής και πρακτικής εκπαίδευσης, αντίστοιχο με εκείνο που προβλέπεται για τις σχολές επαγγελματών κρέατος του ΥΠΑΑΤ, σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα της παρ. 1 (π.δ. 126/2000, Α' 111),

αγ) αριθμό αδείας από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ),

αδ) βιογραφικά των εκπαιδευτών,

αε) αν η πρακτική εκπαίδευση πραγματοποιείται σε εγκεκριμένη εγκατάσταση, την επωνυμία και τον κωδικό αριθμό έγκρισης καθώς και αντίγραφο του μισθωτηρίου-συμφωνητικού.

Η αίτηση αναγνώρισης εξετάζεται ως προς την πληρότητά της και προγραμματίζεται επιτόπιος έλεγχος για την αξιολόγηση των χώρων εκπαίδευσης και πρακτικής άσκησης, την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού υλικού και των εκπαιδευτών, καθώς και για τον δειγματοληπτικό έλεγχο των φακέλων των εκπαιδευομένων. Ο επιτόπιος έλεγχος διενεργείται από δύο (2) κτηνιάτρους του Τμήματος Σφαγείων της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας του ΥΠΑΑΤ και αν τα αποτελέσματά του είναι θετικά, η αίτηση με τα δικαιολογητικά διαβιβάζεται στη Διεύθυνση Έρευνας, Καινοτομίας και Εκπαίδευσης του ΥΠΑΑΤ για τις ενέργειές της, σύμφωνα με το πρώτο εδάφιο.

β) Σπουδαστές σχολών ή ιδρυμάτων της περ. α', οι οποίοι, μετά τις 9.5.2013, βρίσκονται σε διαδικασία ολοκλήρωσης ή έχουν ολοκληρώσει εκπαίδευση αντίστοιχη με αυτή που προβλέπεται για τις σχολές επαγγελματών κρέατος του ΥΠΑΑΤ, θεωρούνται ότι φοιτούν ή έχουν φοιτήσει σε αναγνωρισμένες σχολές, εφόσον η σχολή καταθέσει και τα αναλυτικά

προγράμματα σπουδών των προηγούμενων ετών και λάβει την αναγνώριση σύμφωνα με τη διαδικασία της περ. α' .».

2. α) Το δεύτερο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 3 του π.δ. 126/2000 αντικαθίσταται ως εξής: «Η βεβαίωση ή το πιστοποιητικό επαγγελματικής ικανότητας κρεοπώλη ή εκδοροσφαγέα χορηγείται από:

α) τις Σχολές Επαγγελματιών Κρέατος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ή
β) αντίστοιχες δημόσιες ή ιδιωτικές αναγνωρισμένες σχολές και ιδρύματα της χώρας, ή
γ) αντίστοιχες σχολές και ιδρύματα άλλων κρατών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή χωρών της αλλοδαπής.».

β) Το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 4 του π.δ. 126/2000 αντικαθίσταται ως εξής: «1. Οι ενδιαφερόμενοι προκειμένου να αποκτήσουν «βεβαίωση κρεοπώλη» ή «βεβαίωση εκδοροσφαγέα» πρέπει να υποβάλλουν αίτηση απευθείας προς τις Σχολές Επαγγελματιών Κρέατος οι οποίες, όταν συγκεντρώσουν τον απαιτούμενο αριθμό ατόμων, θα προβούν στην εκπαίδευση των ενδιαφερομένων. Ειδικά για τις Σχολές Επαγγελματιών Κρέατος του ΥΠΑΑΤ η αίτηση μπορεί να υποβάλλεται και μέσω του Τμήματος Κτηνιατρικής της οικείας Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής. Οι ενδιαφερόμενοι για απόκτηση «βεβαίωσης κρεοπώλη» πρέπει να διαθέτουν απολυτήριο υποχρεωτικής εκπαίδευσης, αντίγραφο του οποίου επισυνάπτεται στην αίτησή τους.».

γ) Η περ. ε' της παρ. 1 του παραρτήματος Ι του άρθρου 8 του π.δ. 126/2000 αντικαθίσταται ως εξής:

«ε) Δοκιμασίες για την απόκτηση βεβαίωσης κρεοπώλη:

Όταν ολοκληρωθεί ο κύκλος των θεωρητικών μαθημάτων, των πρακτικών εκπαιδεύσεων, των εκπαιδευτικών επισκέψεων και της πρακτικής εξάσκησης, χορηγείται από τις Σχολές Επαγγελματιών Κρέατος βεβαίωση κρεοπώλη στους εκπαιδευόμενους, ύστερα από σχετική επιτυχή εξέτασή τους. Η εξέταση αυτή περιλαμβάνει θεωρητικό και πρακτικό μέρος πάνω στην ύλη που διδάχθηκε και διενεργείται από το διδακτικό προσωπικό κάθε σχολής, έως ότου δημιουργηθεί και λειτουργήσει σύστημα εξέτασης με την καθιέρωση κοινής τράπεζας θεμάτων, από την οποία θα επιλέγονται τα θέματα για τις εξετάσεις όλων των σχολών. Τα θέματα της τράπεζας καθορίζονται μετά από προτάσεις των σχολών επαγγελματιών κρέατος, με βάση την διδακτική και εξεταστική τους εμπειρία, με μέριμνα και εποπτεία της Διεύθυνσης Έρευνας, Καινοτομίας και Εκπαίδευσης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Τα θέματα καταχωρίζονται σε ειδική βάση δεδομένων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, προσβάσιμη σε κάθε ενδιαφερόμενο με δυνατότητα επικαιροποίησής τους. Οι λεπτομέρειες σχετικά με τη δημιουργία της τράπεζας θεμάτων, τη χρήση της, καθώς και τη γενικότερη οργάνωση και εποπτεία του συστήματος εξέτασης καθορίζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Παιδείας και Θρησκευμάτων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.».

Άρθρο 16

Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής και Διαχείρισης νεκρών ζώων

Οι παρ. 1, 3 και 4 του άρθρου 15 του ν. 4351/2015 αντικαθίστανται ως εξής:

«1. Το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δια της Διεύθυνσης Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας, καταρτίζει και θέτει σε εφαρμογή, Εθνικό Πρόγραμμα Συλλογής και Διαχείρισης νεκρών ζώων (ΕΠΣΥΔ), προκειμένου να διασφαλισθεί η προστασία της δημόσιας υγείας, της υγείας των ζώων και του περιβάλλοντος.».

3. α) Το ΕΠΣΥΔ χρηματοδοτείται από τις Περιφέρειες της χώρας μέσω ανταποδοτικού τέλους για τη συλλογή και διαχείριση των νεκρών ζώων. Το τέλος αυτό καταβάλλεται μια φορά το χρόνο από κάθε κτηνοτροφική εκμετάλλευση της χώρας και υπολογίζεται ανάλογα με τον αριθμό των ζώντων ζώων αυτής, όπως δηλώνεται απογραφικά και αποτυπώνεται στο Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

β) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Εσωτερικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται το ύψος του ετήσιου ανταποδοτικού τέλους της παραγράφου αυτής, ανά είδος ζωντανού ζώου, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με τον τρόπο υπολογισμού και είσπραξης του τέλους από τις Περιφέρειες της χώρας.

γ) Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να ρυθμίζονται διαδικασίες κατάρτισης, παρακολούθησης και εποπτείας του προγράμματος ΕΠΣΥΔ καθώς και οποιοδήποτε σχετικό θέμα.

4. α) Το ΕΠΣΥΔ υλοποιείται από τις Περιφέρειες της χώρας δια των αρμοδίων υπηρεσιών τους, οι οποίες έχουν την ευθύνη της υλοποίησης της διαγωνιστικής διαδικασίας με διάρκεια προγράμματος τουλάχιστον τριών (3) ετών. Η εκτέλεση των περιφερειακών προγραμμάτων ανατίθεται σε φορείς που παρέχουν υπηρεσίες συλλογής, ταυτοποίησης, μεταφοράς και διαχείρισης των νεκρών ζώων σε εγκεκριμένες μονάδες διαχείρισης ζωικών υποπροϊόντων.

β) Στο πλαίσιο υλοποίησης του ΕΠΣΥΔ, οι Περιφέρειες της χώρας μπορούν πέραν του τέλους της παρ. 3 να χρηματοδοτούν τα προγράμματα διαχείρισης νεκρών ζώων και μέσω ενωσιακών, εθνικών και ιδίων πόρων. Προγράμματα διαχείρισης νεκρών ζώων των Περιφερειών, τα οποία έχουν ήδη εγκριθεί στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) εντάσσονται στο ΕΠΣΥΔ.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Άρθρο 17

Ρυθμίσεις Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.)

1. Στο τέλος της παρ. 14 του άρθρου 14 του ν. 1790/1988 (Α΄ 134), προστίθεται εδάφιο, ως εξής:

«Στη νομική υπηρεσία του ΕΛ.Γ.Α. συνιστώνται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΕΛ.Γ.Α. που εγκρίνεται από τον Υπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων δύο (2) επιπλέον θέσεις δικηγόρων στις οποίες προσλαμβάνονται δικηγόροι με έμμισθη εντολή. Όλοι οι ανωτέρω δικηγόροι με έμμισθη εντολή αμείβονται σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 9 του ν. 4354/2015.».

2. Στο τέλος της παρ. 7 του άρθρου 7 του ν. 2945/2001 (Α΄ 223), προστίθεται νέο εδάφιο, ως εξής:

«Η κατοχή της θέσης του ειδικού συμβούλου δεν είναι ασυμβίβαστη με την ιδιότητα του δικηγόρου ή άλλου ελεύθερου επαγγελματία και δεν απαιτείται αναστολή της άσκησης του λειτουργήματος ή του επαγγέλματός τους.».

Άρθρο 18

Ρυθμίσεις Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.)

1. α) Η παρ. 3 του άρθρου 6 του ν. 1474/1984 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Οι εκλογές για την ανάδειξη όλων των οργάνων του Επιμελητηρίου διενεργούνται με μυστική ψηφοφορία κάθε τέσσερα (4) χρόνια, μέσα στο διάστημα από 1^η Οκτωβρίου μέχρι 31^η Δεκεμβρίου, σε όλη την Επικράτεια, με την επιφύλαξη του άρθρου 7 του π.δ. 334/1985, για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος με αλληλογραφία. Η ακριβής ημερομηνία διεξαγωγής τους προσδιορίζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου, το οποίο ορίζει επίσης την ημέρα διεξαγωγής ολικής ή μερικής επαναληπτικής εκλογής, είτε σε εκτέλεση δικαστικής απόφασης, είτε σε περίπτωση ματαίωσης της ψηφοφορίας, σε ορισμένο εκλογικό τμήμα, για οποιονδήποτε σοβαρό λόγο.».

β) Στο άρθρο 6 του ν. 1474/1984 προστίθεται παρ. 6 ως εξής:

«6. α) Από την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης η τριετής θητεία των οργάνων του Επιμελητηρίου που προβλέπεται στις διατάξεις του παρόντος ορίζεται τετραετής και οι ανά τριετία εκλογές για την ανάδειξη των οργάνων αυτών που προβλέπονται στις διατάξεις του παρόντος διενεργούνται κάθε τέσσερα (4) χρόνια.

β) Οι επόμενες από τη δημοσίευση της παρούσας διάταξης εκλογές για την ανάδειξη των οργάνων του ΓΕΩΤ.Ε.Ε. θα διεξαχθούν το χρονικό διάστημα από 1 Οκτωβρίου έως 31 Δεκεμβρίου του 2022 με ανάλογη παράταση της θητείας των οργάνων αυτών.».

2. Το τελευταίο εδάφιο της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 1474/1984 αντικαθίσταται ως εξής:

«Το δικαίωμα εγγραφής και η ετήσια συνδρομή αναπροσαρμόζονται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.».

3. Η παρ. 1 του άρθρου 18 του ν. 1474/1984 αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στον Πρόεδρο, στους Αντιπροέδρους Α' και Β', στον Γενικό Γραμματέα, στον Οργανωτικό Γραμματέα και στον Ταμία του Διοικητικού Συμβουλίου του ΓΕΩΤ.Ε.Ε., καθώς και στους Προέδρους των Διοικουσών Επιτροπών (Δ.Ε.) των περιφερειακών παραρτημάτων καταβάλλονται κατά μήνα έξοδα παράστασης, το ποσό των οποίων καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, ύστερα από πρόταση του Συντονιστικού Συμβουλίου του ΓΕΩΤ.Ε.Ε.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

Άρθρο 19

Εκτέλεση αποφάσεων Ευρωπαϊκής Επιτροπής

1. Σε εκτέλεση: α) της απόφασης 2002/458/ΕΚ της Επιτροπής της 1ης Μαρτίου 2002 (ΕΕL 159, 17.06.2002) για τα καθεστάτα ενίσχυσης τα οποία έθεσε σε εφαρμογή η Ελλάδα με σκοπό τη ρύθμιση χρεών γεωργικών συνεταιρισμών κατά τα έτη 1992 και 1994 συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων για την αναδιάρθρωση της γαλακτοκομικής συνεταιριστικής επιχείρησης «ΑΓΝΟ» και της απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (5^ο τμήμα) της 29ης Απριλίου 2004 στην υπόθεση υπ' αρ. C-278/00 και β) της απόφασης 2012/320/ΕΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 25ης Ιανουαρίου 2012 (ΕΕL 164, 23.06.2012) «Ενισχύσεις που χορήγησε η Ελλάδα σε παραγωγούς δημητριακών και σε αγροτικούς συνεταιρισμούς που συγκεντρώνουν δημητριακά» κοινοποιηθείσα υπό τον αριθ. C(2011)9335 και της απόφασης του Γενικού Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 9ης Απριλίου 2014 στην υπόθεση T-150/12, το Ελληνικό Δημόσιο δύναται να ρυθμίζει τα προς

ανάκτηση οφειλόμενα ποσά των υπόχρεων Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων σε ετήσιες έντοκες δόσεις. Ο αριθμός, καθώς και το ύψος των ετήσιων έντοκων δόσεων καθορίζονται με βάση την οικονομική δυνατότητα κάθε αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να υπερβαίνει τις είκοσι (20) ετήσιες δόσεις.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων καθορίζονται οι αναγκαίες λεπτομέρειες για την εκτέλεση των αποφάσεων της παρ. 1, και ιδίως ο προσδιορισμός των υπόχρεων προς ανάκτηση Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, ο αριθμός και το ποσό των ετήσιων δόσεων για κάθε υπόχρεο και το ύψος του επιτοκίου των δόσεων.

3. Αρμόδια υπηρεσία για την εκτέλεση των ανακτήσεων της παρ. 1 είναι η Αποκεντρωμένη Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.

4. Αν δεν καταβληθεί έγκαιρα δόση από υπόχρεο προς ανάκτηση, η συνολική οφειλή του υπόχρεου που δεν κατέβαλε το οφειλόμενο ποσό καθίσταται άμεσα ληξιπρόθεσμη ένα μήνα μετά την καθορισμένη ημερομηνία καταβολής της δόσης και εισπράττεται σύμφωνα με τις διατάξεις περί είσπραξης δημοσίων εσόδων.

Άρθρο 20

Εκκαθάριση δαπανών

1. Δαπάνες μετακινήσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν εντός του μηνός Ιανουαρίου του έτους 2011, εκκαθαρίζονται σε βάρος των πιστώσεων του Τακτικού Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων από τους οικείους ΑΛΕ κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης.

2. Δαπάνες για ελέγχους των Περιφερειών, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 14 του ν. 3460/2006 (Α' 105), οι οποίες προέκυψαν κατά τα οικονομικά έτη 2013, 2014, 2015 και 2016, εκκαθαρίζονται σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού των οικείων Περιφερειών έτους 2020, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης και των διατάξεων περί παραγραφής, μέχρι συνολικού ποσού δαπανών έντεκα χιλιάδων (11.000) ευρώ για το σύνολο των προαναφερομένων οικονομικών ετών.

Άρθρο 21

Δαπάνες προγραμμάτων βρουκέλλωσης και σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας

1. Δαπάνες συμβάσεων ιδιωτών κτηνιάτρων εκτροφής για την εφαρμογή του προγράμματος ελέγχου και εκρίζωσης της βρουκέλλωσης των αιγοπροβάτων και των αγελαίων βοοειδών (REV-1) έτους 2016, σύμφωνα με την υπ' αρ. 1677/65137/06.06.2016 κοινή απόφαση των Αναπληρωτών Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 1639) και την υπ' αρ. 1506/59229/20.05.2016 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 1502), οι οποίες μεταφέρθηκαν από τον τακτικό προϋπολογισμό του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων στους προϋπολογισμούς των Περιφερειών, εκκαθαρίζονται σε βάρος των πιστώσεων του προϋπολογισμού των Περιφερειών οικονομικού έτους 2020, κατά παρέκκλιση κάθε γενικής ή ειδικής διάταξης και των διατάξεων περί παραγραφής, μέχρι συνολικού ποσού δαπανών σαράντα τεσσάρων χιλιάδων (44.000) ευρώ.

2. Εκτροφείς που προσκόμισαν νεκρά βοοειδή, πρόβατα ή αίγες, ανεξαρτήτως αιτιολογίας θανάτου, στις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές κατά τα έτη 2014 και 2015, προκειμένου να

εξετασθούν για μεταδοτική σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια (ΜΣΕ) και σπογγώδη εγκεφαλοπάθεια βοοειδών (ΣΕΒ), ανεξάρτητα αν πραγματοποιήθηκε η εργαστηριακή εξέταση από τις αρμόδιες κτηνιατρικές αρχές, δικαιούνται επιχορήγησης σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 5 της υπ' αρ. 432/20486/13-2-2014 κοινής απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών και του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 345) και την παρ. 3 του άρθρου 5 της υπ' αρ. 2725/81140/21-7-2015 κοινής απόφασης του Υφυπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών (Β' 1560), εφόσον πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις για τη χορήγησή της. Η αποζημίωση βαρύνει τις πιστώσεις της Συλλογικής Απόφασης Έργου (ΣΑΕ) 082/2 του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων οικονομικού έτους 2020, έργο 2019ΣΕ08220006. Η πληρωμή των δικαιούχων θα γίνει με υπόλογο την αρμόδια οικονομική υπηρεσία της Περιφέρειας και η χρηματοδότηση του έργου θα γίνει σύμφωνα με τις διατάξεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 22

Επίδοση διοικητικών εγγράφων – Ερευνητικό προσωπικό

1. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 του άρθρου 28 του ν. 2520/1997 (Α' 173) αντικαθίσταται ως εξής:

«Οι αποφάσεις της παρ. 1 επιδίδονται σύμφωνα με το άρθρο 5 του Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 4174/2013, Α' 170). Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων μπορεί να καθορίζονται ειδικότερα τεχνικά και λεπτομερειακά θέματα για την εφαρμογή της διάταξης του προηγούμενου εδαφίου που αφορούν ιδίως την εφαρμογή της ηλεκτρονικής κοινοποίησης, τη δημιουργία πιστοποιητικού παραλαβής και την αίτηση ή συγκατάθεση των διοικουμένων.»

2. Το εφάπαξ ποσό της παρ. 1 του άρθρου 12 του ν. 4575/2018 (Α' 192) καταβάλλεται και στο ερευνητικό προσωπικό του Μπενακείου Φυτοπαθολογικού Ινστιτούτου, κατόπιν έκδοσης της σχετικής κοινής υπουργικής απόφασης της παρ. 2 του ίδιου άρθρου.

Άρθρο 23

Ορισμός κεντρικών αρμόδιων αρχών και ενιαίου φορέα για τα ΠΟΕΣΕ, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625

1. Για την εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625, ως κεντρικές αρμόδιες αρχές για την οργάνωση, την εποπτεία, τον συντονισμό και τη διενέργεια των επίσημων ελέγχων και των άλλων επίσημων δραστηριοτήτων, που διεξάγονται για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τους κανόνες που θεσπίζονται σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο για τους τομείς της παρ. 2 του άρθρου 1 του ίδιου Κανονισμού, ορίζονται οι Γενικές Διευθύνσεις του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) δια των Διευθύνσεών τους και ο εποπτευόμενος από το ΥΠΑΑΤ Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ), ως εξής:

α) Για τον τομέα της περ. α':

αα) η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης που παράγονται στις εγκαταστάσεις και τις επιχειρήσεις πρωτογενούς παραγωγής της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 3 του π.δ. 79/2007 (Α' 95), όπως ισχύει,

αβ) η Γενική Διεύθυνση Τροφίμων για τα τρόφιμα φυτικής προέλευσης σε κάθε στάδιο της πρωτογενούς παραγωγής, καθώς και κατά την τυποποίηση και συσκευασία των πρωτογενών αυτών προϊόντων,

αγ) η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας για τα υπολείμματα γεωργικών φαρμάκων και για τα μη μεταποιημένα τρόφιμα φυτικής προέλευσης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 852/2004,

αδ) ο ΕΦΕΤ για όλα τα τρόφιμα που δεν εμπίπτουν στις περ. αα', ββ' και γγ', καθώς και για τα υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα.

β) για τον τομέα της περ. β':

βα) η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας για τον τομέα της σκόπιμης ελευθέρωσης στο περιβάλλον γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) με σκοπό την παραγωγή τροφίμων και ζωοτροφών, όσον αφορά τους σπόρους προς σπορά (πολλαπλασιαστικό υλικό),

γβ) η Γενική Διεύθυνση Τροφίμων για τον τομέα της σκόπιμης ελευθέρωσης στο περιβάλλον γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) με σκοπό την παραγωγή τροφίμων, όσον αφορά όλες τις υπόλοιπες κατηγορίες σπόρων εκτός των σπόρων προς σπορά,

γ) για τον τομέα της περ. γ' η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας,

δ) για τον τομέα της περ. δ' η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής,

ε) για τον τομέα της περ. ε' η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής,

στ) για τον τομέα της περ. στ' η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής,

ζ) για τον τομέα της περ. ζ' η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας,

η) για τον τομέα της περ. η' η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας,

θ) για τον τομέα της περ. θ' η Γενική Διεύθυνση Τροφίμων,

ι) για τον τομέα της περ. ι' η Γενική Διεύθυνση Τροφίμων.

2. Για την εφαρμογή της παρ. 3 του άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625, ορίζονται ως κεντρικές αρμόδιες αρχές οι Γενικές Διευθύνσεις του ΥΠΑΑΤ δια των Διευθύνσεών τους και ο εποπτευόμενος από το ΥΠΑΑΤ ΕΦΕΤ, ως εξής:

α) η Γενική Διεύθυνση Κτηνιατρικής για τα αναφερόμενα στις περ. α' και β' της παρ. 1 του άρθρου 47 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625,

β) η Γενική Διεύθυνση Τροφίμων για τα τρόφιμα φυτικής προέλευσης, εκτός των υποπερ. ββ', γγ' και δδ' της περ. δ' της παρούσας παραγράφου,

γ) ο Ε.Φ.Ε.Τ. για τα τρόφιμα που δεν περιλαμβάνονται στις περ. α' και β' της παρούσας παραγράφου, καθώς και για τα υλικά και αντικείμενα που προορίζονται να έρθουν σε επαφή με τρόφιμα,

δ) η Γενική Διεύθυνση Γεωργίας:

δα) για τις ζωοτροφές,

δβ) για τα φυτά, φυτικά προϊόντα και άλλα αντικείμενα όπως ορίζονται στο άρθρο 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/2031, για την εξακρίβωση της συμμόρφωσης με τους κανόνες της περ. ζ' της παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625,

δγ) για τους ελέγχους υπολειμμάτων γεωργικών φαρμάκων μέσα και επάνω σε τρόφιμα φυτικής προέλευσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 396/2005,

δδ) για τους σπόρους προς σπορά και το λοιπό πολλαπλασιαστικό υλικό μέχρι τη διαδικασία σποράς ή φύτευσης.

3. Για την εφαρμογή της περ. α' της παρ. 4 του άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 η Γενική Διεύθυνση Τροφίμων του ΥΠΑΑΤ ορίζεται ως η κεντρική αρμόδια αρχή για τους επίσημους ελέγχους που διενεργούνται σύμφωνα με το άρθρο 89 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ.

1306/2013 για τον εντοπισμό πιθανών δόλιων ή παραπλανητικών πρακτικών όσον αφορά τα πρότυπα εμπορίας που αναφέρονται στα άρθρα 73 έως 91 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 και όσον αφορά τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης.

4. Για την εφαρμογή της περ. α' της παρ. 2 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 συνιστάται στο ΥΠΑΑΤ Συντονιστική Επιτροπή Επίσημων Ελέγχων (ΣΕΕΕ), με πρόεδρο τον Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συγκροτείται η ΣΕΕΕ, ορίζονται τα μέλη της και καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με το έργο και τη λειτουργία της.

5. Για την εφαρμογή της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 το ΥΠΑΑΤ είναι αρμόδιο για τον συντονισμό της συνεργασίας και των επαφών με την Επιτροπή και με τα άλλα κράτη μέλη, όσον αφορά τους επίσημους ελέγχους και τις άλλες επίσημες δραστηριότητες, δια των κεντρικών αρμόδιων αρχών της παρ. 1 κατά περίπτωση.

6. Για την εφαρμογή του άρθρου 109 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 συνιστάται στο ΥΠΑΑΤ ομάδα Πολυετούς Εθνικού Σχεδίου Ελέγχων (ΠΟΕΣΕ), με τα καθήκοντα που ορίζονται στην παρ. 2 του άρθρου αυτού. Η ομάδα ΠΟΕΣΕ αποτελείται από εκπροσώπους όλων των κεντρικών αρμόδιων αρχών της παρ. 1. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων συγκροτείται η ομάδα ΠΟΕΣΕ, ορίζονται τα μέλη της και καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με τη λειτουργία της.

7. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και του τυχόν συναρμόδιου Υπουργού, μετά από εισήγηση των κεντρικών αρμόδιων αρχών της παρ. 1, κατά περίπτωση, μπορεί να καθορίζονται τα λοιπά αναγκαία συμπληρωματικά, οργανωτικά και εκτελεστικά μέτρα για την εφαρμογή των διατάξεων του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625 καθώς και των εκτελεστικών ή των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που προβλέπονται στον Κανονισμό αυτό. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται ιδίως ο καθορισμός, η κατανομή και η εξειδίκευση αρμοδιοτήτων και διοικητικών διαδικασιών, ο ορισμός των αρμόδιων κατά περίπτωση Διευθύνσεων ως κεντρικών αρχών των παρ. 1, 2 και 3, ο ορισμός των λοιπών αρμόδιων αρχών, πέραν των κεντρικών, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι αρχές εφαρμογής εποπτείας και διαχείρισης για την ασφάλεια των τροφίμων, η σύσταση και η συγκρότηση συλλογικών οργάνων, ο καθορισμός τελών, η θέσπιση κυρώσεων, καθώς και κάθε αναγκαίο θέμα για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου. Με την ίδια απόφαση επέρχονται οι αναγκαίες προσαρμογές της κείμενης νομοθεσίας, όταν απαιτείται τροποποίηση ή κατάργηση διατάξεων, προεδρικών διαταγμάτων, κοινών υπουργικών αποφάσεων και υπουργικών αποφάσεων, για την εκπλήρωση του σκοπού του πρώτου εδαφίου.

8. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος άρθρου, όπου στην κείμενη νομοθεσία αναφέρονται κεντρικές αρμόδιες αρχές, για θέματα που αφορούν ελέγχους στους τομείς της παρ. 2 του άρθρου 1 του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/625, νοούνται πλέον οι κεντρικές αρμόδιες αρχές του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 24

Συμβούλιο Στρατηγικού Σχεδιασμού - Εξουσιοδοτική διάταξη

1. Η παρ. 2 του άρθρου 16 του π.δ. 97/2017 (Α' 138) αντικαθίσταται ως εξής:

«2) Το Συμβούλιο συγκροτείται από την πολιτική ηγεσία και τους Γραμματείς του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), τους προϊσταμένους των Γενικών Διευθύνσεων, τους προϊσταμένους των αυτοτελών υπηρεσιών επιπέδου Διεύθυνσης, τους προϊσταμένους

των Ειδικών Υπηρεσιών και τους Προέδρους των εποπτευόμενων φορέων του ΥΠΑΑΤ. Στο Συμβούλιο προεδρεύει ο Υπουργός και καθήκοντα γραμματέα εκτελεί ο προϊστάμενος του Γραφείου Συντονισμού Δημοσίων Πολιτικών της Υπηρεσίας Συντονισμού ή ο οριζόμενος αναπληρωτής του.».

2. Με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και όπου απαιτείται του κατά περίπτωση συναρμόδιου Υπουργού, μπορεί να λαμβάνονται μέτρα για την πρόληψη και αντιμετώπιση εκτάκτων ή απρόβλεπτων κινδύνων που σχετίζονται με την προστασία της αγροτικής, κτηνοτροφικής και αλιευτικής παραγωγής, την ασφάλεια των τροφίμων και την προστασία της δημόσιας υγείας. Με την απόφαση του προηγούμενου εδαφίου μπορούν να λαμβάνονται εξειδικευμένα ή και συμπληρωματικά μέτρα πρόληψης, επιτήρησης και ελέγχου σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνεται ιδίως ο ορισμός αρμόδιων αρχών και ο καθορισμός αρμοδιοτήτων και διοικητικών διαδικασιών, η σύσταση και η συγκρότηση συλλογικών οργάνων, καθώς και η θέσπιση διοικητικών και ποινικών κυρώσεων. Η χρονική διάρκεια ισχύος των μέτρων δεν μπορεί να ξεπερνά το ένα (1) έτος, χωρίς δυνατότητα παράτασης.

Άρθρο 25

Αγροτικά αδικήματα φθοράς

1. Το άρθρο 38 του ν. 3585/2007 (Α' 148) αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 38

Φθορά αγροτικού κτήματος

1. Με την επιφύλαξη των περιπτώσεων της φθοράς πράγματος ιδιαίτερα μεγάλης αξίας ή τοποθετημένου σε δημόσιο χώρο της παρ. 1 του άρθρου 378, καθώς και της παρ. 2 του άρθρου 378 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95), ο υπαίτιος φθοράς ξένου (ολικώς ή εν μέρει) ή κοινόχρηστου αγροτικού κτήματος αξίας μέχρι εξακόσια (600) ευρώ ή αν η ζημιά που προξενήθηκε από τη φθορά δεν υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ, τιμωρείται με χρηματική ποινή έως 40 ημερήσιες μονάδες, ύψους κάθε ημερήσιας μονάδας από ένα (1) ευρώ έως εβδομήντα (70) ευρώ. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και ο υπαίτιος διατάραξης, με οποιονδήποτε τρόπο, της κανονικής ροής αρδευτικών υδάτων, αν η ζημιά που προξενήθηκε δεν υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ.

2. Η ποινική δίωξη για το αγροτικό αδίκημα του παρόντος άρθρου ασκείται πάντοτε αυτεπαγγέλτως, ο εισαγγελέας όμως με διάταξή του απέχει από την ποινική δίωξη, αν ο παθών δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξη του δράστη. Αν η δήλωση υποβληθεί μετά την άσκηση της ποινικής δίωξης, το δικαστήριο παύει οριστικά αυτήν. Οι διατάξεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 381 του Ποινικού Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως και για το αδίκημα του παρόντος άρθρου.

3. Εφόσον η αγροτική φθορά κατά την έννοια της παρ. 1 έχει αντικείμενο πράγμα αξίας άνω των εξακοσίων (600) ευρώ ή η ζημιά που προξενήθηκε από τη φθορά υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ, ο υπαίτιος των αδικημάτων τιμωρείται κατά τις διατάξεις περί φθοράς ξένης ιδιοκτησίας του Ποινικού Κώδικα».

2. Το άρθρο 39 του ν. 3585/2007 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 39

Φθορά με ζώα

1. Όποιος με πρόθεση προκαλεί αγροτική φθορά, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 38, με ζώα, πτηνά ή μέλισσες, η οποία έχει αντικείμενο πράγμα αξίας μέχρι εξακόσια (600) ευρώ

ή αν η ζημία που προξενήθηκε δεν υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ, τιμωρείται με χρηματική ποινή έως 40 ημερήσιες μονάδες, ύψους κάθε ημερήσιας μονάδας από ένα (1) ευρώ έως εβδομήντα (70) ευρώ.

2. Εάν η κατά την παρ. 1 πράξη τελέσθηκε από αμέλεια, επιβάλλεται χρηματική ποινή έως 30 ημερήσιες μονάδες, ύψους κάθε ημερήσιας μονάδας από ένα (1) ευρώ έως εβδομήντα (70) ευρώ.

3. Η ποινική δίωξη για τα αγροτικά αδικήματα του παρόντος άρθρου ασκείται πάντοτε αυτεπαγγέλτως, ο εισαγγελέας όμως με διάταξή του απέχει από την ποινική δίωξη, αν ο παθών δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξη του δράστη. Αν η δήλωση υποβληθεί μετά την άσκηση της ποινικής δίωξης, το δικαστήριο παύει οριστικά αυτήν. Οι διατάξεις των παρ. 2, 3 και 4 του άρθρου 381 του Ποινικού Κώδικα εφαρμόζονται αναλόγως και για τα αδικήματα του παρόντος άρθρου.

4. Εφόσον η αγροτική φθορά κατά την έννοια της παρ. 1 έχει αντικείμενο πράγμα αξίας άνω των εξακοσίων (600) ευρώ ή η ζημία που προξενήθηκε από τη φθορά υπερβαίνει τα εξακόσια (600) ευρώ, ο υπαίτιος του αδικήματος τιμωρείται κατά τις διατάξεις περί φθοράς ξένης ιδιοκτησίας του Ποινικού Κώδικα.».

Άρθρο 26

Αγροδιατροφικές συμπράξεις

1. Η περ. α' του άρθρου 37 του ν. 4673/2020 (Α' 52) αντικαθίσταται ως εξής:

«α) τα άρθρα 1 έως και 34, 36 και 39 έως και 41 του ν. 4384/2016, όπως ισχύουν, του άρθρου 41 του ν. 4384/2016 καταργουμένου αναδρομικά από τότε που ίσχυσε, ήτοι από 26.04.2016,».

2. Η ισχύς της παρ. 1 αρχίζει από τις 11.3.2020.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ – ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άρθρο 27

Διοικητικές κυρώσεις

1. Η υποπερ. 7 της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014 (Α' 32) τροποποιείται ως εξής:

«7. Η παραγωγή και διάθεση νοθευμένων τροφίμων. 15.000 - 80.000».

2. Μετά την υποπερ. 14 της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 4235/2014 (Α' 32) προστίθεται υποπερ. 14α, ως εξής:

«14α. Η μη συμμόρφωση, πέραν των περιπτώσεων μη συμμόρφωσης του άρθρου 23Α, με τις απαιτήσεις της νομοθεσίας σχετικά με την παραπλανητική επισήμανση, παρουσίαση, και διαφήμιση των τροφίμων που αφορούν ειδικά στον προσδιορισμό του τύπου παραγωγής, προέλευσης ή μεταποίησης των τροφίμων. 30.000 - 300.000
».

Άρθρο 28

Μη συμμορφώσεις στην ορθή σήμανση της χώρας καταγωγής και χρήση των ενδείξεων Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Ι.Π. και βιολογικών προϊόντων

Μετά το άρθρο 23 του ν. 4235/2014 (Α' 32) προστίθεται άρθρο 23Α ως εξής:

«Άρθρο 23Α

Μη συμμορφώσεις ως προς τη σήμανση της χώρας καταγωγής και τη χρήση ενδείξεων Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Ι.Π. και βιολογικών προϊόντων

1. Μη συμμορφώσεις ως προς τη σήμανση της χώρας καταγωγής των προϊόντων και τη χρήση ενδείξεων Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.), Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.), Εγγυημένων Παραδοσιακών Ιδιότυπων Προϊόντων (Ε.Π.Ι.Π.) και ενδείξεων βιολογικών προϊόντων, συνιστούν:

α) Η με πρόθεση παραγωγή, εισαγωγή, εξαγωγή, αποθήκευση, διακίνηση, επισήμανση, διαφήμιση, προώθηση ή διάθεση στην κατανάλωση τροφίμων, τα οποία, είτε τα ίδια είτε κατά τα συστατικά τους, εμφανίζονται να έχουν ως χώρα καταγωγής άλλη από αυτή από την οποία κατάγονται ή τόπο μεταποίησης ή παραγωγής ή προέλευσης άλλων από αυτόν στον οποίο μεταποιήθηκαν ή παράχθηκαν ή από τον οποίο προέρχονται ή τα οποία εμφανίζονται ως προϊόντα Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Ι.Π. ή βιολογικά, χωρίς να δικαιούνται τη χρήση των ενδείξεων αυτών, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

β) Η με πρόθεση μη τήρηση των προδιαγραφών παραγωγής, διάθεσης, επισήμανσης, παρουσίασης και διαφήμισης των τροφίμων που φέρουν ενδείξεις Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Ι.Π. ή βιολογικών προϊόντων.

γ) Η με πρόθεση κατάρτιση ή νόθευση εγγράφων, η χρήση πλαστών ή παραποιημένων εγγράφων ή η αντιποίηση της ταυτότητας μιας επιχείρησης τροφίμων για να επιτευχθεί η κυκλοφορία ή διάθεση των παραπάνω προϊόντων.

2. Για τις μη συμμορφώσεις της παρ. 1, επιβάλλονται κατά περίπτωση σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου:

α) Τα ακόλουθα διοικητικά μέτρα και κυρώσεις, σωρευτικά ή διαζευκτικά:

αα) Περιορισμός ή απαγόρευση διάθεσης τροφίμων, σύμφωνα με τα άρθρα 6 και 7, αντίστοιχα.

αβ) Αναστολή λειτουργίας του συνόλου ή μέρους των δραστηριοτήτων της επιχείρησης τροφίμων.

αγ) Προσωρινή ή οριστική ανάκληση της άδειας λειτουργίας της εγκατάστασης επιχείρησης τροφίμων.

αδ) Δημοσιοποίηση των στοιχείων της επιχείρησης και των επίμαχων προϊόντων για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος.

αε) Διοικητικό πρόστιμο ποσού από τριάντα χιλιάδες (30.000) ευρώ έως και τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ. Αν η επιχείρηση έχει κύκλο εργασιών κατά τη χρήση του προηγούμενου έτους μεγαλύτερο από δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ, το ύψος του διοικητικού προστίμου υπολογίζεται σε ποσοστό από μηδέν κόμμα πέντε τοις εκατό (0,5%) έως έξι τοις εκατό (6%) του κύκλου εργασιών της επιχείρησης ή στο ύψος του κέρδους που έχει προσπορισθεί από τη συγκεκριμένη ενέργεια, αν το τελευταίο είναι υψηλότερο. Ως προς τη διαδικασία επιβολής και την είσπραξη και απόδοση των διοικητικών προστίμων της παρούσας υποπερίπτωσης εφαρμόζονται τα άρθρα 24 και 25, αντίστοιχα.

αστ) Μόνιμη αφαίρεση από τον μη συμμορφούμενο του δικαιώματος χρήσεως ενδείξεων Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε., Ε.Π.Ι.Π. ή βιολογικών προϊόντων για τα προϊόντα για τα οποία διαπιστώνεται μη συμμόρφωση του παρόντος άρθρου. Η παρούσα κύρωση επιβάλλεται εφόσον ο μη συμμορφούμενος είναι υπότροπος.

β) Οι ποινικές κυρώσεις της παρ. 4α του άρθρου 27.

3. Κριτήρια για την αξιολόγηση της βαρύτητας των μη συμμορφώσεων της παρ. 1 και την επιβολή των διοικητικών μέτρων και κυρώσεων της περ. α' της παρ. 2 αποτελούν ιδίως, η επιδίωξη οικονομικού ή άλλου οφέλους, η βλάβη του δημοσίου συμφέροντος ή τρίτων, η παραπλάνηση του καταναλωτή και η υποτροπή για μη συμμορφώσεις του παρόντος άρθρου.».

Άρθρο 29

Ποινικές κυρώσεις

1. Η παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 4235/2014 (Α' 32) αντικαθίσταται ως εξής:

«2. Όποιος με πρόθεση παράγει, εισάγει, εξάγει, αποθηκεύει, διακινεί ή διαθέτει στην κατανάλωση τρόφιμα, τα οποία κατά τη διαπίστωση της αρμόδιας αρχής είναι νοθευμένα, σύμφωνα με τον ορισμό της παρ. 10 του άρθρου 1, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών ή χρηματική ποινή σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 και την παρ. 3 του άρθρου 57 του Ποινικού Κώδικα (ν. 4619/2019, Α' 95). Αν τα νοθευμένα τρόφιμα του προηγούμενου εδαφίου είναι, κατά τη διαπίστωση της αρμόδιας αρχής, επιβλαβή σύμφωνα με τις παρ. 6 και 8 του άρθρου 1, για την υγεία του ανθρώπου, επιβάλλεται φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) ετών ή χρηματική ποινή σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 και την παρ. 3 του άρθρου 57 του Ποινικού Κώδικα.

Με απόφαση του αρμόδιου Εισαγγελέα, σύμφωνα με τα άρθρα 2 περ. β' και 3 παρ. 2 περ. β' του ν. 2472/1997 (Α' 50), μπορεί να επιτραπεί η δημοσίευση των στοιχείων των κατηγορουμένων ή καταδικασθέντων για τα ανωτέρω αδικήματα για τη συμπλήρωση στοιχείων της ανακρίσεως ή/και για την προστασία των καταναλωτών και της δημόσιας υγείας.».

2. Η παρ. 3 του άρθρου 27 του ν. 4235/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Όποιος με πρόθεση παράγει, εισάγει, εξάγει, αποθηκεύει, διακινεί ή διαθέτει στην κατανάλωση τρόφιμα, τα οποία κατά τη διαπίστωση της αρμόδιας αρχής είναι επιβλαβή για την υγεία του ανθρώπου, σύμφωνα με τις παρ. 6 και 8 του άρθρου 1, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι (6) μηνών ή χρηματική ποινή σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 και την παρ. 3 του άρθρου 57 του Ποινικού Κώδικα, εκτός αν προβλέπεται μεγαλύτερη ποινή από άλλες κείμενες διατάξεις.».

3. Η παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 4235/2014 αντικαθίσταται ως εξής:

«4. Όποιος, κατά τη διαπίστωση της αρμόδιας αρχής, αναμειγνύει παράνομα είδη τροφίμων διαφορετικών ποιοτήτων με σκοπό τη διάθεσή τους στην κατανάλωση, τιμωρείται με φυλάκιση ή χρηματική ποινή σύμφωνα με την περ. β' της παρ. 2 και την παρ. 3 του άρθρου 57 του Ποινικού Κώδικα. Με την ίδια ποινή τιμωρείται και όποιος με πρόθεση εισάγει, εξάγει, αποθηκεύει, διακινεί ή διαθέτει στην κατανάλωση τέτοια προϊόντα.».

4. Μετά την παρ. 4 του άρθρου 27 του ν. 4235/2014 προστίθεται παρ. 4α ως εξής:

«4α. Όποιος με πρόθεση παράγει, εισάγει, εξάγει, αποθηκεύει, διακινεί ή διαθέτει στην κατανάλωση τρόφιμα τα οποία, είτε τα ίδια είτε κατά τα συστατικά τους, εμφανίζονται, κατά τη διαπίστωση της αρμόδιας αρχής, να έχουν ως χώρα ή τόπο μεταποίησης ή παραγωγής ή

προέλευσης άλλων από αυτόν στον οποίο μεταποιήθηκαν ή παράχθηκαν ή από τον οποίο προέρχονται ή τα οποία εμφανίζονται ως προϊόντα Π.Ο.Π., Π.Γ.Ε. ή Ε.Π.Ι.Π. χωρίς να δικαιούνται τη χρήση των ενδείξεων αυτών σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο (2) ετών και χρηματική ποινή από εκατό (100) έως τριακόσιες εξήντα (360) ημερήσιες μονάδες, ύψους τουλάχιστον δέκα (10) ευρώ εκάστη. Με απόφαση του αρμόδιου Εισαγγελέα, σύμφωνα με τα άρθρα 2 περ. β' και 3 παρ. 2 περ. β' του ν. 2472/1997, μπορεί να επιτραπεί η δημοσίευση των στοιχείων των κατηγορουμένων ή καταδικασθέντων για τα ανωτέρω αδικήματα για την συμπλήρωση στοιχείων της ανακρίσεως ή/και για την προστασία των καταναλωτών και της δημόσιας υγείας.».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η' **ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ – ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ**

Άρθρο 30

Καταργούμενες διατάξεις

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου καταργούνται:

α) Η παρ. 2 του άρθρου 18 του ν. 1474/1984 (Α' 128).

β) Η παρ. 2 του άρθρου 19 του ν. 4177/2013 (Α' 173).

γ) Η παρ. 5 του άρθρου 15 του ν. 4351/2015 (Α' 164).

δ) Η υπ' αρ. Β3-32/26.03.2003 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Γεωργίας (Β' 386).

Άρθρο 31

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις του.

Αθήνα, 22 Μαΐου 2020

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

**ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΣΤΑΪΚΟΥΡΑΣ

ΣΠΥΡΙΔΩΝ–ΑΔΩΝΙΣ
ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ – ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΔΕΝΔΙΑΣ

**ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ
ΠΟΛΙΤΗ**

ΜΙΧΑΗΛ ΧΡΥΣΟΧΟΪΔΗΣ

**ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

ΝΙΚΗ ΚΕΡΑΜΕΩΣ

**ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΒΡΟΥΤΣΗΣ

ΥΓΕΙΑΣ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΙΚΙΛΙΑΣ

**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΑΤΖΗΔΑΚΗΣ

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
ΘΕΟΔΩΡΙΚΑΚΟΣ

**ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΛΑΚΙΩΤΑΚΗΣ

**ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΒΟΡΙΔΗΣ